

WITTE RAAF

In het centrum van Den Haag bevindt zich een uniek bedrijf. Er is er zelfs maar één van in Nederland. En in west-Europa hooguit een stuk of vijf. De naam van dat bedrijf? Super 8 Reversal Lab. Ik had een gesprek met Frank Bruinsma, de eigenaar, directeur, machine-operator en postsorteerder. Al die functies in één en dezelfde persoon verenigd. Want Frank is een kleine zelfstandige. Een zzp-er, die groot is in een niche-markt.

In hartje stad is de bedrijfslocatie wat lastig bereikbaar, een smalle straat waar betaald parkeren geldt. Voor Bruinsma (52) is dat geen bezwaar want hij heeft eigenlijk niks te verkopen en aanloop van klanten heeft hij

zelden of nooit. Dat de bedrijfsruimte zich op de derde verdieping bevindt betekent vaak veel trappen lopen. Maar dat heeft zo zijn voordelen zegt hij. Trappen lopen is gezond voor lijf en leden en de kans op inbraak is op die hoogte klein. Bovendien, niemand heeft iets aan de heel specialistische apparatuur waarmee Bruinsma zijn werkzaamheden verricht.

Opmerkelijk begin

Dat Frank Bruinsma zich nu al vele jaren met Super 8 films bezighoudt lag aanvankelijk niet bepaald in de lijn van de verwachting. Weliswaar is hij in zijn jeugd op de MTS in Venlo met techniek in aanraking gekomen maar zijn roeping lag niet op dat terrein. Dat is later op de HTS ook niet meer veranderd. Hij had meer creatieve aspiraties en schakelde over op een studie aan de AKI in Enschede. Daar is zijn belangstelling voor het medium film gewekt. En daar ook is hij afgestudeerd met een serie korte films als examenwerkstuk. Toch is hij niet met filmen doorgeslagen. Hij onderkende zijn creatieve beperkingen en concludeerde dat hij als kunstenaar zijn schaapjes hoogstwaarschijnlijk niet op het droge zou krijgen. Maar het medium 'film' kende ook technische aspecten en de combinatie daarvan met enige creativiteit leverde de toegang tot een niche-markt op. Als bijbaantje begon hij in 1996 met het op bescheiden schaal ontwikkelen van Super 8 films. In mei 2000 werd dat hoofdzaak en startte Frank zijn Super 8 Reversal Lab op. Frank's loopbaan is niet als 'planmatig' te omschrijven. Het toeval heeft er een grotere rol in gespeeld. De diverse werkzaamheden voerden hem achtereenvolgens van Venlo via Enschede, Arnhem en Rotterdam tot uiteindelijk Den Haag. En ook zijn huidige – gehuurde - locatie kwam hij bij toeval op het spoor. Maar na zo'n 13 jaar is hij er nog steeds gelukkig mee.

Frank Bruinsma, groot in een niche-markt.

Wat en voor wie?

Vanaf het eind van de jaren '80 van de vorige eeuw is de belangstelling van de consument voor het smalfilmen op Super 8 en Single 8 vrij snel afgenomen. Hoewel aanvankelijk de beeldkwaliteit nog belabberd was klopte het elektronisch vastleggen van beelden steeds nadrukkelijker op de deur. Zelfs particuliere gebruikers kregen al belangstelling voor dit fenomeen en toen digitaal video op de markt kwam was het hek van de dam. De consument keerde het veel duurdere smalfilmen massaal de rug toe. In tamelijk korte tijd stopten alle bekende producenten van smalfilmmateriaal - als bijv. Agfa, Orwo en Fujifilm - er mee. Wel heeft Fujifilm tot ongeveer 2010 nog Single 8 films geproduceerd. Bij de ingang van Frank's kantoor hangt een vitrine met daarin de verpakkingen van vele tientallen filmmerken die in de loop der tijden zijn verdwenen. Alleen Kodak zette de productie van Super 8 materiaal voort maar sneed wel in het assortiment. Tot nu toe is de 'gele reus' de enige fabrikant die nog steeds Super 8 cassettes levert. Aan dat gegeven ontleent

De vitrine geeft een overzicht van inmiddels verdwenen filmmerken en -typen.

Frank Bruinsma zijn dienstverlening. Alleen, de huidige wereld is sterk gedigitaliseerd. Analoge technologieën hebben op nagenoeg alle gebied het onderspit gedolven. Voor het medium 'film' is dat niet anders.

Beeldmakers gebruiken vandaag digitale videotecnologie om hun geesteskinderen te maken en op te slaan. Dat geldt voor zowel professionele als particuliere beeldmakers. Maar gelukkig voor Frank zijn er ook nog steeds eigenzinnige geesten die toch liever de 'ouderwetse' film gebruiken. Dat zijn ook zowel professionals als privé personen die het medium film herontdekt hebben. Om uiting te geven aan hun creativiteit nemen zij de beperkingen van het materiaal en de hogere kosten voor lief. Hun probleem schuilt in de aanschaf van de filmcassettes en vervolgens de afwerking daarvan. Met name voor dat laatste kunnen zij niet terecht bij de reguliere foto- en filmhandel en zelfs filmproducent Kodak biedt geen ontwikkelservice voor zijn eigen producten meer aan. Waardoor velen uit zowel binnen- als buitenland uiteindelijk bij dat kleine lab in Den Haag uitkomen. In het verleden bestond het merendeel van Frank's klantenkring uit vakmatige gebruikers maar de cijfers laten zien dat het grootste deel van de omzet tegenwoordig van particulieren afkomstig is.

Ontwikkelen

Het zwaartepunt van Bruinsma's dienstverlening schuilt in het ontwikkelen van Super 8 films en varianten daarvan. Desgewenst kan hij ook het digitaliseren van de films verzorgen. Als service naar de klanten levert hij ook nieuwe Super 8 cassettes die hij zelf inkoop.

Op dit moment bestaat dit uitsluitend uit Kodak materiaal maar wel uit enkele verschillende typen. Helaas kan hij zelf geen Kodachrome films ontwikkelen, die vergen

een speciaal procedé. Bruinsma kan deze wel in Canada laten ontwikkelen. Single 8 films kan hij daarentegen nog wel ontwikkelen.

“Voor de ontwikkeling van Super 8 films bestaat uiteraard de standaard receptuur,” zegt Bruinsma. “Ik koop zelf de benodigde chemicaliën in en maak zelf mijn ontwikkelaars. En ik heb inmiddels voldoende kennis opgebouwd om die receptuur aan te kunnen passen aan de wensen van de klant. Sommigen hebben een bepaald idee voor ogen hoe hun film er uit moet gaan zien en dan willen ze afwijken van het standaard resultaat. Social media spelen daar wel een rol in. En soms, bij het zien van het eindresultaat, geef ik ook wel eens advies over hoe het beter zou kunnen. Een vorm van after-sales. Ik kan met een aangepaste ontwikkeling bijv. de kleurweergave, het contrast of de korreligheid van het materiaal beïnvloeden. Het moment waarop ik ga ontwikkelen is afhankelijk van het aanbod van films; pas bij een voldoende

Graag wil ik nog even vermelden dat ik sedert augustus 2012 samenwerk met Film Rescue International, een groot Canadees bedrijf dat op het zelfde gebied werkzaam is. Ze zijn echter veel groter dan ik en beschikken over meer mogelijkheden. Zij kunnen bijv. nog Kodachrome films ontwikkelen.

Frank in zijn droogruimte waarin de films aan de lucht worden gedroogd.

Enkele van de Kodak Super 8 cassettes die Bruinsma nog steeds kan leveren.

de aantal films kan ik de benodigde chemie aanzetten. Kortom, er zijn geen vaste ontwikkeldagen. De tijdsduur tussen de ontvangst van te ontwikkelen films en terugzending van het materiaal kan dus wel variëren. Maar ik durf te stellen dat mijn dienstverlening verder gaat dan bij mijn collega's.

Ik vertegenwoordig hen in west-Europa en zonodig kan ik altijd een beroep op hun expertise doen.”

Tot slot laat hij nog even de technische ruimte zien waarin alle apparatuur is opgesteld. Die is afgescheiden van de rest. De verschillende machines staan dicht op elkaar en Frank moet er een beetje tussendoor laveren. Vlak bij de werkbank waarop hij zijn chemicaliën mengt staat een weegschaal. Die metalen kast was mij niet bepaald als zodanig opgevallen. Met enige trots meldt Frank dat hij daarmee zijn receptuur tot op 1/1.000 gram nauwkeurig kan afwegen. En dat moet ik niet met een korreltje zout nemen...!

<https://super8.nl>